

Sylabus na rok akademicki: 2020 -2021														
Cykl kształcenia: 2020 - 2023														
Opis przedmiotu kształcenia														
Nazwa modułu/przedmiotu	Anatomia													
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu													
Kierunek studiów	Położnictwo													
Specjalność	Położnictwo													
Poziom studiów	jednolite magisterskie ☐ * I stopnia X II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐													
Forma studiów	X stacjonarne ☐ niestacjonarne													
Rok studiów	1			Semestr studiów:		X zimowy ☐ letni								
Typ przedmiotu	X obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolnego wyboru/ fakultatywny													
Język wykładowy	X polski ☐ angielski ☐ inny													
* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając ☐ na X														
Liczba godzin														
Forma kształcenia														
Jednostka realizująca przedmiot	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytorijne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne - magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego-obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
	40	20											20	
Semestr letni														
Razem w roku:														

	40	20										20	

Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)

- C1. Zapoznanie słuchaczy z podstawowymi elementami prawidłowej budowy ciała ludzkiego
 C2. Nabycie wiedzy możliwej do wykorzystania w poznaniu funkcji narządów
 C3. Poznanie prawidłowych cech budowy niezbędnych do oceny zmian w przypadkach patologii

Macierz efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów uczenia się oraz formy realizacji zajęć:

Numer efektu uczenia się przedmiotowego	Numer efektu uczenia się kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol
W 01	A. W 1.	Określa prawidłową budowę ciała ludzkiego w kontekście topograficznym. Potrafi opisać budowę kończyn, klatki piersiowej, brzucha, grzbietu, miednicy, szyi, głowy. Definiuje pod względem czynnościowym poszczególne układy organizmu. Jest w stanie wyjaśnić budowę szczegółową poszczególnych elementów.	Egzamin pisemny w formie testu wielokrotnego wyboru	WY/SE
	A. W 2.	Jest w stanie szczegółowo wyjaśnić budowę wszystkich elementów miednicy z narządami w niej położonymi oraz mięśni jej dna.	Egzamin pisemny w formie testu wielokrotnego wyboru	WY/SE
U 01	A. U 1.	Zna topografię poszczególnych narządów. Stosuje w opisie fachowe określenia oceny narządów. Wykorzystuje mianownictwo anatomiczne w czasie odpowiedzi. Jest w stanie wskazać różnice w budowie człowieka dorosłego, noworodka i niemowlęcia.	Ocena ciągła bieżącego przygotowania do zajęć	WY/SE

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytorne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ - praktyki zawodowe; SK - samokształcenie, EL - E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 4

Umiejętności: 4

Kompetencje społeczne: 4

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	60
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	20
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	80
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	3

Uwagi	
<p>Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty uczenia się)</p>	
<p>Wykłady</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład wprowadzający 2. Osteologia 3. Budowa czaszki 4. Syndesmologia. Arthrologia 5. Myologia 6. Układ pokarmowy (część gruczołowa i jelitowa) 7. Układ oddechowy (gruczoły wydzielania wewnętrznego) 8. Serce 9. Układ krążenia 10. Układ płciowy żeński. Układ płciowy męski 11. Stosunki otrzewnowe. Układ moczowy 12. CUN - mózgowie 13. CUN - rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe 14. Nerwy rdzeniowe, obwodowy układ nerwowy. 15. Układ nerwowy autonomiczny, narządy zmysłów, zaliczenie wykładów 	
<p>Seminaria</p>	
<p>Seminaria</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe omówienie programu zajęć, omówienie regulaminu, zalecana literatura, przedstawienie schematu zaliczania zajęć. Mianownictwo anatomiczne (podstawowe) 2. Podział szkieletu, demonstracja poszczególnych kości, ważniejsze szczegóły szkieletu osiowego (poszczególnych kręgów, cechy charakterystyczne), łopatka, żebra, mostek, obojczyk, kości kończyny górnej wolnej, szczegółowa budowa kości kończyny dolnej (kości kulszowej, biodrowej, łonowej). Szczegółowa budowa kości krzyżowej, miednica jako całość, granice i pojęcia miednica mniejsza i większa, wymiary miednicy i płaszczyzny miednicy, oś miednicy, cechy dysmorficzne miednicy, ważniejsze elementy kości udowej, piszczelowej, strzałkowej i szkieletu stopy. 3. Czaszka ze szczególnym uwzględnieniem szwów oraz ciemiączek czaszki. Rozwój, etapy czaszki, demonstracja czaszki noworodka. 4. Połączenia w obrębie miednicy (spojenie łonowe, staw krzyżowo-biodrowy, otwór zastłony, otwory kulszowe, większy i mniejszy – położenie i zawartość). Połączenia w obrębie szkieletu osiowego i klatki piersiowej. Ważniejsze połączenia kości kończyny górnej i dolnej (stawy: ramienny, łokciowy, promieniowo-nadgarstkowy), kanał nadgarstka z zawartością. Staw biodrowy, kolanowy, skokowo-goleniowy. 5. Rodzaje tkanki mięśniowej, podział i rodzaje mięśni, elementy dodatkowe mięśni. Cechy charakterystyczne mięśni mimicznych. Demonstracje. Mięśnie oddechowe, przepona, mięśnie brzuszne, i grzbietowe brzucha. Mięśnie wewnętrzne miednicy, przepona moczowo-płciowa, - 	

budowa. Inne grupy mięśni szkieletowych – mięśnie szyi, obręczy barkowej klatki piersiowej, kończyny górnej, ramienia, przedramienia, ręki. Mięśnie zewnętrzne miednicy, uda, podudzia i stopy, mięśnie grzbietu.

6. Podział układu pokarmowego – jama ustna wraz z zawartością (zęby – rodzaje – ogólnie). Budowa i funkcja języka, gardziel, gardło, przełyk, żołądek, dwunastnica, jelito cienkie (czcze i kręte) – jelito grube ze szczególnym uwzględnieniem kątnicy i wyrostka robaczkowego, odbytnica, odbył.

Część gruczołowa układu pokarmowego – wątroba, trzustka, woreczek żółciowy. Śledziona.

7. Podział układu oddechowego – opis poszczególnych odcinków. Budowa jamy nosowej, krtani, tchawicy oskrzeli. Położenie i budowa płuc. Segmenty oskrzelowo-płucne. Podział gruczołów wydzielania wewnętrznego. Budowa gruczołów wydzielania wewnętrznego – grasicca, tarczycza, przytarczycze, przysadka mózgowa, nadnercza. Rola trzustki jajnika i jądra w funkcji gruczołów dokrewnych.

8. Serce – cor – topografia z uwzględnieniem granic stłumienia względnego i bezwzględnego serca. Budowa przedsionków i komór serca. Budowa i rola zastawek serca. Szkielet serca i jego elementy. Warstwowa budowa serca. Mięsień przewodnictwa serca. Worek osierdziowy.

9. Układ krążenia. Różnica w budowie naczyń krwionośnych tętniczych i żylnych. Duży i mały krwioobieg. Płodowe krążenie krwi. Tętnice wieńcowe serca. Aorta wstępująca, łuk aorty z jego głównymi odgałęzieniami. Aorta piersiowa i brzuszna. Ważniejsze naczynia przeznaczone dla szyi, głowy, kończyny górnej. Unaczynienie CUN. Koło tętnicze mózgu. Pień trzewny, ważniejsze naczynia jamy brzusznej (szczegółowo tętnica jajnikowa i maciczna). Tętnica biodrowa wspólna, udowa unaczynienie, tętnice kończyny dolnej. Główne naczynie żyłne ustroju (żyły główna górna, dolna, wrotna, ramiennie-głowowa azygoz, hemizygoz). Szczegółowo obszar żylny dołu łokciowego, grzbietu ręki. Zatoki żyłne czaszki (mózgu).

10. Układ moczowo-płciowy. Narządy płciowe wewnętrzne żeńskie, macica, jajniki, jajowody. Krocze – topografia okolicy. Narządy płciowe żeńskie zewnętrzne. Narządy płciowe męskie zewnętrzne i wewnętrzne.

11. Część moczowa układu moczowo-płciowego. Nerka – położenie, budowa, unaczynienie. Budowa jednostki funkcjonalnej nerki – nefronu. Unaczynienie. Moczowód – pęcherz moczowy, cewka moczowa męska i żeńska. Stosunki otrzewnowe ze szczególnym uwzględnieniem miednicy mniejszej.

12. Układ nerwowy – podział. CUN – podział na poszczególne części. Półkule mózgowe. Podstawowe bruzdy i zakręty płaszczca. Ważniejsze ośrodki kory mózgowej – ich lokalizacja. Neuron jako jednostka funkcjonalna układu nerwowego. Jądra podkorowe kresomózgowia. Podstawowe rodzaje włókien nerwowych. Drogi nerwowe. Opony mózgowo-rdzeniowe. Zbiorniki płynu mózgowo-rdzeniowego.

13. Budowa rdzenia kręgowego (ważniejsze elementy budowy wewnętrznej). Budowa zewnętrzna rdzenia kręgowego. Łuk odruchowy i jego elementy. Układ nerwowy autonomiczny. Nerwy czaszkowe – podział, krótki przebieg z zakresem unerwienia.

14. Obwodowy układ nerwowy. Podstawowe sploty, topografia, budowa, odgałęzienia z obszarem unerwienia. Dokładny opis nerwów – przeponowego, promieniowego, łokciowego, pośrodkowego, kulszowego, sromowego.

15. Narządy zmysłów. Budowa narządów – wzroku, przedsionkowo-ślimakowego, smaku, powonienia, powłoki skórnej. Szczegółowa budowa gruczołu sutkowego oraz budowa dołu pachowego z zawartością.

Zaliczenie kursu z zakresu anatomii.

Ćwiczenia

- 1.
- 2.
- 3.

Inne

SAMOKSZTAŁCENIE – pisemne opracowanie jednego z podanych tematów.

Tematyka samokształcenia

- 1) Budowa czaszki noworodka ze szczególnym uwzględnieniem aspektów praktycznych i klinicznych.
- 2) Elementy budowy macicy przydatne w ocenie przebiegu ciąży oraz ich udział w trakcie porodu.
- 3) Rodzaje tkanki mięśniowej oraz czas i stopień ich wykorzystania w przebiegu ciąży i porodu.
- 4) Elementy układu kostnego biorące udział w bezpośredniej budowie kanału rodowego kobiety.
- 5) Elementy morfologicznej budowy kobiety (różne układy) biorące udział w procesach prokreacji.
- 6) Zróżnicowanie budowy noworodka w stosunku do osobników dorosłych.
- 7) Ważne punkty orientacyjne ciała ludzkiego, ich znaczenie praktyczne w medycynie.
- 8) Podstawowe różnice w układzie krążenia noworodka i osób dorosłych.
- 9) Nazwiska znanych uczonych w kontekście struktur morfologicznych.
- 10) Ważniejsze elementy układu chłonnego.
- 11) Skóra oraz jej przydatki jako narząd.
- 12) Gruczoły wydzielania wewnętrznego.
- 13) Rodzaje połączeń układu kostnego z miejscami ich lokalizacji w organizmie człowieka.
- 14) Okolice ciała ludzkiego z uwzględnieniem ich zawartości narządów i tkanek.
- 15) Gruczoł sutkowy jako ważny element stanowiący potencjalne zagrożenie procesu nowotworowego dla kobiety.
- 16) Prawidłowa budowa szyjki macicy jako elementu zagrożenia nowotworowego. Profilaktyka zagrożenia rakiem szyjki macicy.
- 17) Gruczoł sutkowy, samokontrola jego prawidłowej budowy.

- 18) Ciemiączka czaszki.
- 19) Stosunki topograficzne miednicy.
- 20) Dymorfizm płciowy.

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. Kompendium anatomii prawidłowej człowieka T. I-III Wyd. Pol. Pod red. B. Gworysa 2012
2. Podstawy anatomii człowieka B.K. Gołąb Wyd. Lek. PZWL Warszawa Pol. 2013
3. Atlas anatomii człowieka J. Sobota Wyd. Urban & Partner 2019

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. Anatomia człowieka pod redakcją J. Sokołowskiej - Pituchowej PZWL
2. Anatomia topograficzna człowieka G. Horst Schumacher pod red. M. Ziółkowskiego Wyd. Volumes 1984
3. Każdy I tomowy podręcznik Anatomii Prawidłowej Człowieka

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)
Rzutnik, preparaty naturalne, mularze, tablice poglądowe, schematy anatomiczne

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

Zakwalifikowanie przez Komisję Rekrutacyjną na I rok danego kierunku studiów

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)
UWAGA! Warunkiem zaliczenia przedmiotu nie może być obecność na zajęciach

Zaliczenie wieloetapowe, które obejmuje obserwację postępów w nauce w trakcie oceny bieżącej, aktywność, pozytywne oceny cząstkowe na seminariach, napisanie pracy z tematyki samokształcenia, zaliczenie części praktycznej oraz zaliczenie testowego egzaminu końcowego. W przypadku nieobecności na seminarium lub wykładzie student musi przedstawić własnoręcznie przygotowaną pisemną pracę, zgodną z realizowanym tematem na danym seminarium lub wykładzie. W przypadku Dnia Rektorskiego zajęcia zostaną odrobione w innym ustalonym ze studentami terminie lub w przypadku braku takiej możliwości tematyka zajęć zostanie przedstawiona w przygotowanej przez studentów odrębnej pisemnej pracy.

Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem,)
Bardzo dobra (5,0)	38 - 40
Ponad dobra (4,5)	35 - 37

Dobra (4,0)	31 - 34
Dość dobra (3,5)	26 - 30
Dostateczna (3,0)	21 - 25

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Zakład Anatomii Prawidłowej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

ul. Chałubińskiego 6a

50-368 Wrocław

tel.: 71 784 13 30, 71 784 13 48

Koordinator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

dr Michał Porwolik, tel.: 71 784 13 48. michal.porwolik@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne formy zajęć: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć .

dr n. med. Krystian Porwolik, ginekolog położnik, anatom, wykłady, seminaria

dr n. med. Michał Porwolik, anatom, seminaria

Data opracowania sylabusa

08.06.2020.

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
WYDZIAŁ LEKARSKI
Opiekun I Roku
dr Michał Porwolik

Imię i nazwisko autora (autorów) sylabusa:

Michał Porwolik

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
Katedra Morfologii i Embriologii Człowieka
ZAKŁAD ANATOMII PRAWIDŁOWEJ
p.o. kierownik

Zygmunt Domagała
dr Zygmunt Domagała